

DOI: 10.31652/2412-1142-2018-50-368-373

УДК 004:378.14:656.61(045)=162.1

Н. В. Слюсаренко, О. І. Задорожня, м. Херсон, Україна
N. V. Slyusarenko, O. I. Zadorozhnyia, Kherson, Ukraine
lesjazardozhnaja@gmail.com

РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМІ МОРСЬКОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ: ІСТОРІЯ ТА СЬОГОДЕННЯ

Анотація. У статті акцентовано на важливості використання в закладах освіти (зокрема, морської) інформаційних технологій як засобу більш ефективного сприйняття, засвоєння та передачі отриманої інформації. Підкреслено, що в результаті розвитку кібернетики, електроніки та других галузей науки, а також завдяки створенню електронно-обчислювальних машин склались передумови для застосування нових методів та технологій навчання.

На прикладі діяльності Херсонської державної морської академії (до 2011 року заклад носив назву Херсонське морехідне училище імені лейтенанта Шмідта) проаналізовано як розвивалися інформаційні технології в системі морської освіти України впродовж другої половини XX – початку XXI століття. На основі аналізу матеріалів, які зберігаються у фондах Державного архіву Херсонської області, наведено дані щодо використання в закладі навчаючих пристроїв, технічних засобів навчання, програмованого навчання, електронно-обчислювальних машин, інформаційно-комунікаційних технологій тощо.

Представлено інформацію щодо впровадження на початку XXI століття в Херсонській державній морській академії інноваційного підходу до навчання спеціалістів морської галузі України з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій шляхом уведення в експлуатацію Міжнародного морського кластеру – першого в країні сучасного навчально-тренажерного центру, який складається з тренажера та навчальних програм. Його діяльність спрямовується на цілеспрямоване та системне поліпшення якості підготовки спеціалістів морської галузі.

Ключові слова: інформаційні технології, освіта, морська освіта, технічні засоби навчання, програмоване навчання, електронно-обчислювальна машина, комп'ютер, кластер.

DEVELOPMENT OF INFORMATION TECHNOLOGIES IN THE SYSTEM OF MARINE EDUCATION OF UKRAINE: HISTORY AND NOWADAYS

The article focuses on the importance of using information technologies in educational institutions (in particular, marine one) as a means of more effective perception, assimilation and transfer of received information. It was emphasized that as a result of the development of cybernetics, electronics and other fields of science, as well as the creation of electronic computers, the preconditions for the using of new methods and teaching technologies have emerged.

Based on activity of the Kherson State Maritime Academy (until 2011, the institution was called the Lieutenant Schmidt Kherson Navy School), the development of the information technologies in the system of marine education of Ukraine during the second half of the XX - the beginning of the XXI century was analyzed. Based on the analysis of materials stored in the funds of the State Archives of the Kherson region, information about the use of teaching devices, technical means of training, programmable training, electronic computers, information and communication technologies, etc. are provided.

Information is provided on introduction of the innovative approach to training specialists of the maritime industry of Ukraine using the modern information and communication technologies at the beginning of the XXI century in the Kherson State Maritime Academy by putting into operation the International Maritime Cluster - the first in the country modern educational training center which consists of a simulator and training programs. Its activities are for the purposeful and systematic improvement of the quality of training of specialists in the maritime industry.

Key words: information technologies, education, marine education, technical means of training, programmable learning, electronic computer, computer, cluster.

Нині навчальні заклади України (в тому числі заклади морської освіти) намагаються посісти гідне місце в Європейській системі освіти. Саме тому більшість із них вносять певні зміни у свою освітню діяльність, «слідкують за світовими тенденціями і за вимогами світового ринку праці до майбутніх фахівців» [9, с. 159]. Морська освіта сьогодні на поворотному етапі свого розвитку, тому

вибір стратегічних шляхів, напрямів цього розвитку багато в чому зумовлює перспективи не тільки вітчизняної морської освіти, а й наскільки будуть затребуваними і конкурентоспроможними випускники вищих морських навчальних закладів України на міжнародних ринках праці.

За таких умов усе більшої актуальності набуває проблема використання сучасних освітніх технологій (зокрема, інформаційно-комунікаційних) на заняттях з професійно-орієнтованих дисциплін. Ця проблема, у свою чергу, зумовлює необхідність вибору викладачем відповідних форм та методів організації навчання для більш ефективного сприйняття, засвоєння та передачі отриманої інформації.

Сьогодні, коли підвищуються вимоги до якості освіти, відбувається глобальна інформатизація, бурхливий розвиток новітніх інформаційних технологій, що також сприяє покращенню підготовки майбутніх фахівців [10].

Інформаційні технології здійснюють значний вплив на якість системи освіти, як в світі, так і в Україні. Тому їх використанню в освітній галузі приділено достатньо багато уваги в роботах таких вчених, як: Ю. Бабанський, В. Биков, Я. Ваграменко, А. Єршов, Н. Жалдак, А. Манако, Н. Морзе, І. Роберт та ін. Педагогічні дослідження в сфері вищої освіти, пов'язані з вивченням інформатизації, знайшли відображення в роботах І. Пашкова, С. Козлова та ін.

Значну увагу науковці приділили сутності поняття «інформаційні технології». Так, Н. Жалдак інформаційні технології розглядає як сукупність методів і засобів, які дозволяють розширити знання людей і надати широкі можливості по управлінню технічними та соціальними процесами [4]. В. Ізвозчиков вважає, що інформаційні технології – це технології і методи навчально-виховного процесу з використанням нових електронних засобів навчання і в першу чергу електронно-обчислювальних машин (ЕОМ) [8]. Є. Машбиц відзначає, що інформаційні технології – це сукупність різних програм навчання; сюди він включає контроль знань, навчальні системи, що базуються на штучному інтелекті [11].

Аналіз вищезгаданих наукових робіт дозволяє стверджувати, що поняття інформаційні технології (ІТ) включає в себе як комп'ютерні, так і телекомунікаційні технології. ІТ можна також розглядати як сукупність технічних засобів, які забезпечують збір, зберігання, переробку і передачу інформації на основі сучасної комп'ютерної техніки.

Основна мета застосування інформаційних технологій в освітньому процесі – це, перш за все, посилення інтелектуальних можливостей тих, хто навчається, в інформаційному суспільстві, а також індивідуалізація і підвищення якості навчання на всіх щаблях освітньої системи.

Історично розвиток інформаційних технологій нерозривно пов'язаний зі становленням інформаційних епох, які в сучасному розумінні становлять складне, системне, комплексне явище, що охоплює широке коло технічних, технологічних, соціально-економічних, соціокультурних та організаційних процесів.

Науковці виокремлюють чотири періоди інформатизації: 1950-1960 рр. – початок; 1970-1980 рр. – розвиток великих систем; 1980-1990 рр. – розвиток мікроінформатики та відкритих програмних систем; 1990-2000 рр. – розвиток Інтернет-мережі та веб-технологій [2].

Мета статті – проаналізувати як розвивалися інформаційні технології в системі морської освіти України впродовж другої половини ХХ – початку ХХІ століття (на прикладі діяльності Херсонської державної морської академії).

Значну допомогу при вирішенні цього питання може надати звернення до історії розвитку інформаційно-комунікаційних технологій в системі морської освіти України другої половини ХХ століття та пошук в ній найбільш раціональних ідей досвіду використання таких технологій у процесі навчання курсантів морських навчальних закладів України при викладанні професійно-орієнтованих дисциплін.

Нагадаємо, що протягом ХХ століття завдяки радіо, телебаченню, Інтернету у розповсюдженні знань та інформації відбувся переворот, який, насамперед, характеризується швидкою передачею інформації. Зокрема, в результаті розвитку кібернетики, електроніки та других галузей науки, а також завдяки створенню ЕОМ склались передумови для застосування нових методів та технологій навчання, що пояснюється намаганням значно підвищити ефективність навчального процесу. У цей час багато вищих навчальних закладів України проводили наукові експерименти з впровадження методів програмованого навчання з використанням різних навчаючих машин та інших технічних

засобів. Технічне вдосконалення навчаючих машин сприяло реалізації програм зі складною логікою, що забезпечувало оперативне та гнучке керування діяльністю тих, хто навчається [2].

Наприкінці 50-х – на початку 60-х років XX століття у Херсонському морехідному училищі (ХМУ) імені лейтенанта Шмідта (з 2011 р. Херсонська державна морська академія (ХДМА)) уже широко використовувалися різні технічні засоби (ТЗ), що полегшували процес навчання, наприклад, радіонавігаційні прилади. Це засвідчує листування з Відділом навчальних закладів Міністерства морського флоту (ВНЗ ММФ) по навчальним та господарським питанням за 1960 рік, де наведено перелік робіт, виконаних силами колективу за попередній (1959) рік, а саме:

- лабораторія радіонавігаційних установок: установлений, змонтований та налаштований радіолокатор «Дон», «Створ»; змонтована радіостанція «Ерш» для роботи радіоаматорських діапазонів для змагань ДТСААФ (Добровільне товариство сприяння армії, авіації і флоту) по радіоаматорському спорту; проведено ремонт діючого обладнання (РЛС «Нептун», «Дон», «Створ», «Пальма»; радіопеленгаторів СРП–5, АРП–5, СРП–1; автодатчик тривоги «АПСТБ»; підсилювачі «МГСРТУ», «ТУ–100»; радіоприймачі «ПВР», «ТПС–54» та ін.);

- лабораторія електронавігаційних приладів: монтаж ехолота «ПЕЛ–2», «НЕЛ – 4» та гірокомпаса «ГУ» [12, арк. 34-35].

Використання в освітньому процесі технічних засобів навчання (ТЗН) вимагало відповідних педагогічних кадрів. Ураховуючи вищезазначене, керівництво ХМУ імені лейтенанта Шмідта звернулося з листом № 128 від 02.02.1959 року до начальника Чорноморського Державного пароплавства тов. Данченко А.Є., де висловило прохання щодо зарахування до штату плавскладу строком на 1 рік двох викладачів спеціальних дисциплін. Але точної відповіді не отримало з такої причини: наявність в пароплаванні значної кількості молодих спеціалістів не надавала можливості працевлаштування всіх в командні посади. Хоча з'явилася альтернатива – вирішити у ВНЗ ММФ питання щодо направлення викладачів у якості дублерів (2-го та 3-го механіка, а також 2-го та 3-го штурмана). Усі витрати, які були пов'язані з дублерством (як-от: заробітна платня у вітчизняній та закордонній валюті, вартість харчування протягом всього строку перебування на судах), училище мало відшкодувати пароплавному. Тільки за таких умов Пароплаводство погоджувалося прийняти викладачів у будь-який час за наявності відповідних документів для роботи на судах далекого плавання [12, арк. 47].

Набути досвіду застосування ТЗН педагоги ХМУ імені лейтенанта Шмідта мали можливість шляхом вивчення передового досвіду. Це підтверджують архівні матеріали, наприклад, циркулярні листи ММФ та Міністерства вищої та середньої освіти СРСР та протоколи нарад щодо організації груп судоводіїв в училищі. Так, у розпорядженні Управління навчальних закладів № УЗ-3-1/103 від 20.01.1965 року бачимо, що на початку червня 1965 року на нараді з обміну передовим досвідом ММФ заслуховувалося питання про впровадження ТЗ при викладанні іноземної мови та про кінофікацію учбового процесу зі спеціальних дисциплін в навчальних закладах ММФ. Обговоривши питання про досвід середніх спеціальних навчальних закладів УРСР про використання ТЗН, пленум методичної ради відмітив, що в останній час викладачі начальних закладів стали більш широко використовувати в процесі навчання та виховання ТЗ [12, арк. 47-48].

Як бачимо, у ті роки вже було набуто певний позитивний досвід застосування кіно в навчально-виховній роботі, який використовували в окремих технікумах морського флоту та шляхів сполучень.

У 1964-1965 роках в середніх спеціальних навчальних закладах морської освіти почали запроваджувати програмоване навчання. В окремих закладах застосовувалася безмашинна програмована поточна перевірка знань курсантів за допомогою контрольних карток та перфокарт. Програмоване навчання поєднувалося з іншими методами навчання, що забезпечувало значний позитивний ефект [15, арк. 56-59].

Проте, при використанні ТЗН, на жаль, було чимало труднощів: 1) багато середніх навчальних закладів були погано оснащені ТЗН; 2) вони ще не стали обов'язковою та невід'ємною частиною навчального процесу та ін.). З метою вдосконалення процесу використання ТЗН в навчальних закладах рекомендувалося:

- 1) методичним кабінетам міністерств та відомств організувати розробку програмованого матеріалу (насамперед, з технічних дисциплін), здійснювати обмін досвідом використання ТЗН та

проведення експериментів щодо програмованого навчання;

2) в технікумах та училищах, по можливості, створювати кабінети екранізації та ТЗН, оснащені магнітофонами, навушниками та іншою апаратурою;

3) при визначенні тематики дипломного та курсового проектування враховувати можливість створювання ТЗН силами тих, хто навчається;

4) на предметних комісіях та педагогічних нарадах навчальних закладів систематично обговорювати питання методики використання ТЗН;

5) навчальним закладам зосередити свою увагу на більш широкому виробництві діафільмів своїми силами;

6) в середніх спеціальних навчальних закладах створювати фонди наочних посібників, діафільмів, грампластинок, магнітофонних стрічок, якими б могли користуватися при підготовці до занять ті, хто навчається [15, арк. 60].

Зверталася також увага на те, що за останні роки морський флот СРСР зазнав значних змін як в якісному, так і в кількісному відношенні. Він поповнився багатьма сучасними судами, які оснащені електронавігаційною апаратурою. Передбачалося, що надалі розвиток ТЗ судноводіння має йти по шляху використання приладів автоматичного обчислення координат судна, курсу та швидкості зустрічних суден, фото-телеграфічної передачі навігаційних та метеорологічних карт, створення досконалих автоштурманів, які зможуть безпомилково вирішувати важкі навігаційні задачі. Вводилося автоматичне та дистанційне управління головними та допоміжними механізмами, а також системами та устроями [13, арк.14].

У 70-ті роки ХХ століття, як зазначає О. Воронкін, значно знизилася увага до питань, пов'язаних з навчальною кінематографією, програмованим навчанням і використанням навчаючих пристроїв. Актуальними стали питання, пов'язані з комп'ютеризацією навчання. ЕОМ розглядалися в контексті нових інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для підтримки навчання, які включають технології, що значно відрізняються одна від одної, насамперед, за закладеними у них теоретичними принципами, навчальними функціями і способами їх реалізації. Реалізуються численні спроби впровадження у навчальний процес комп'ютерних систем та інтегрованих навчальних середовищ [1].

Більш значних масштабів комп'ютеризація навчання набула у 80-ті роки ХХ століття. З цього приводу О. Воронкін цілком слушно зазначає: «Характерною тенденцією цього етапу є заміна великих комп'ютерів загального користування персональними. Поширюються інструментальні засоби для створення автоматизованих засобів навчання: автоматизовані лабораторні практикуми, автоматизовані навчальні системи та навчальні курси, автоматизовані системи контролю знань, комп'ютерні тренажери, експертні навчальні системи, системи управління базами даних. Розробляються інтелектуальні навчальні системи» [1, с. 113].

У ці роки ЕОМ широко впроваджувалися і в закладах морської освіти. Зокрема, в ХМУ імені лейтенанта Шмідта, як зазначено в протоколах засідань педагогічної ради цього закладу за період з 30.08.1979 року по 26.06.1980 року, упроваджувалися ЕОМ.

Відомо, що інформатизація освіти має свою специфіку: передача знань потребує ретельної обробки технологій, які використовуються та можливості їх упровадження в широкі маси [6].

На підтвердження зазначеного наведемо фрагмент виступу Л. Токарева – начальника електромеханічної спеціальності ХМУ імені лейтенанта Шмідта. Він повідомив, що при опануванні тими, хто навчається, цієї спеціальності проводиться курсове проектування з наступних предметів: 1) суднові електричні машини (СЕМ) (I семестр 3 курс); 2) суднові електростанції та мережі (СЕС та М) (II 3 курс); 3) суднові електроприводи та їх експлуатація (СЕР та Е) (II семестр 4 курс) [7, арк.16-20].

Під час свого виступу Л. Токарев відзначив, що по першому та другому предметам ведеться проектування, розрахунок та конструювання електродвигунів постійного та змінного струму за заданими параметрами потужності, напруги, обертів. Невеликі обчислювальні машини використовуються всіма курсантами. Начальник електромеханічної спеціальності також відзначив, що електронно-цифрова обчислювальна машина ЕЦОМ «Промінь-2» поки не використовується, хоча програма є. Причиною такого стану речей він назвав те, що необхідна велика кількість довідкового матеріалу, який потрібно вводити у машину. У якості виправдання було повідомлено, що були проведені консультації з «машиністами» з Одеського вищого інженерного морського училища, у яких теж нічого не виходило. Техніко-економічне обґрунтування велося в загальному вигляді. Начальник електромеханічної

спеціальності наголосив, що по третьому предмету ведеться проектування (розрахунок та вибір) рульового електропривода, розробка схеми управління, вибір апаратури. Є програма розрахунку основної частини курсового проектування на ЕЦОМ «Промінь-2», яка використовується всіма курсантами, причому ЕЦОМ проводить розрахунок багатьох варіантів, а курсанту надається можливість оптимізації вибору електроприводу.

Потреба щодо популяризації передового досвіду спонукала до проведення відкритих заходів з використанням ЕОМ. З цією метою, наприклад, в 1980-1981 навчальному році в ХМУ імені лейтенанта Шмідта був проведений показовий урок з теми «Використання обчислювальної техніки в навчальному процесі». В цьому ж навчальному році в училищі продовжувалася робота із впровадження в навчальний процес ТЗ та елементів програмованого навчання, використання ЕОМ при підготовці курсових проектів, а також експериментальна робота по застосуванню ЕОМ «Промінь» в режимі опитування курсантів. Було створено 6 нових тренажерів, придбано та використовувалися в навчальному процесі 40 малих ЕОМ, кіноцифровано дві аудиторії, виготовлено екзаменатор «Маяк» для контролю знань з технічної механіки, за допомогою синхронізатора проведена синхронізація установки «Хетта» із звукозаписними устроями, обладнана ЕОМ та введено в експлуатацію клас автоматизації судноводіння, виготовлено велику кількість слайдів та діапозитивів [14, арк. 141-142].

Отже, в ХМУ імені лейтенанта Шмідта активно велася робота з упровадження ІТ. Досвід роботи училища щодо використання ТЗН та обчислювальної техніки, зосередженої у класі «Аккорд», 27.12.1979 року був схвалений Центральним навчально-методичним кабінетом морської освіти.

У 90-ті роки ХХ столітті в системі морської освіти активно використовувалися ІТ, що призвело до створення на зламі ХХ – ХХІ століть мережі Інтернет, веб-технологій та технологій дистанційного навчання.

На початку ХХІ століття ХДМА впроваджує інноваційний підхід до навчання спеціалістів морської галузі України з використанням сучасних ІКТ. 15 жовтня 2016 року введено в експлуатацію Міжнародний морський кластер «Палата ІТ-ОПМ» (Палата інформаційних технологій – освіти та підготовки моряків) – перший в Україні сучасний навчально-тренажерний центр, який складається з тренажера ГМССБ /GMDSS (Глобальна морська система зв'язку при небезпеці та для забезпечення безпеки мореплавання/ від англ. Global Maritime Distress and Safety System) та навчальних програм. Його діяльність спрямовується на цілеспрямоване та системне поліпшення якості підготовки спеціалістів морської галузі через упровадження в освітню діяльність ХДМА сучасних інформаційних технологій, здійснення навчання на матеріальній базі, яка відповідатиме вимогам, які постійно підвищуються [5].

Таким чином, проведене дослідження дозволяє зробити висновок, що впродовж другої половини ХХ – початку ХХІ століття в системі морської освіти України бурхливо розвивалися ІТ. Вони відігравали і відіграють надзвичайно важливу роль в процесі інтелектуалізації суспільства, сприяють підвищенню ефективності навчання, його індивідуалізації та різноманітності, організації нових форм взаємодії в процесі навчання і зміни змісту та характеру діяльності того, хто навчає. Використання ІТ в освітньому процесі закладів морської освіти надало безліч можливостей для наочної демонстрації інформації, значної економії часу та коштів, підвищення зацікавленості курсантів, оформлення результатів досліджень, які дозволяють аналізувати вплив різних чинників на той чи інший процес.

Подальше дослідження порушеної проблеми може бути спрямоване на більш детальне вивчення окремих періодів розвитку інформаційних технологій в системі морської освіти України у другій половині ХХ – початку ХХІ століття.

Список використаних джерел:

1. Воронкін О.С. Періодизація розвитку інформаційно-комунікаційних технологій навчання / О.С. Воронкін // Вища освіта України. – 2014. – № 3. – С. 109-116.
2. Воронникова І. П. Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів: навчально-методичний посібник / І. П. Воронникова; за ред. О. М. Рудіної. – Луганськ: СПД Резніков В. С., 2012. – 228 с.
3. Гуревич Р. С. Інформаційно-комунікаційні технології в професійній освіті майбутніх фахівців / Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія, М. М. Козяр; за ред. член-кор. НАПН України Гуревича Р. С. – Львів: Вид-во «СПОЛОМ», – 2012. – 502 с.
4. Жалдак М. І. Комп'ютер на уроках математики / М. І. Жалдак. – Київ: Техника, 1997. – 304 с.
5. Задорожня О.І. Кластери як засіб підвищення якості морської освіти на початку ХХІ століття / О.І. Задорожня // Педагогічний альманах: збірник наукових праць / редкол. В. В. Кузьменко (голова) та ін. – Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2017. – Випуск 36. – С. 247-253.
6. Закон України «Про Концепцію Національної програми інформатизації» від 4.02.1998 № 75/98 – ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/75/98-%D0%B2%D1%80>.

7. Заседание педагогического совета ХМУ им. лейтенанта Шмидта от 29.05.1980 г. (Протоколы заседаний педагогического совета ХМУ им. лейтенанта Шмидта 30.08.1979 – 26.06.1980, 193 л.) // Государственный архив Херсонской области (ГАХО). – Ф. 472. – Оп. 4. – Дело. 353. – Л. 16-20.
8. Извозчиков В. А. Концепция педагогики информационного общества / В.А. Извозчиков, В.В. Лаптев, М.Н. Потемкин // Наука и школа. – 2007. – № 1. – С. 41-45.
9. Ляшенко У. І. Інформаційні технології у підготовці фахівців морського профілю / У.І.Ляшенко // Інформаційні технології в освіті. – 2015. – № 24. – С. 159-171.
10. Мамедова К. А. IT-технологии как необходимый компонент системы образования [Электронный ресурс]. – Режим доступа: [https://docs.google.com/viewer?url=http://7universum.com/pdf/psy/9\(27\)/Mamedova.pdf](https://docs.google.com/viewer?url=http://7universum.com/pdf/psy/9(27)/Mamedova.pdf)
11. Машбиц Е. И. Психолого-педагогические проблемы компьютеризации обучения / Е. И. Машбиц. – М.: Педагогика, 1998. – 192 с.
12. Переписка с Отделом учебных заведений ММФ по учебным и хозяйственным вопросам за 1960 г. // ГАХО. – Ф. 472. – Оп. 4. – Дело. 88. – 235 л.
13. Протокол заседания педагогического совета ХМУ им. лейтенанта Шмидта за 1961-1962 уч. г. (Протоколы заседаний педагогического совета ХМУ им. лейтенанта Шмидта 30.08.1961 – 02.07.1962, 138 л.) // ГАХО. – Ф. 472. – Оп. 4. – Дело. 90. – Л. 14.
14. Протокол заседания педагогического совета ХМУ им. лейтенанта Шмидта от 30.08.1980 г. (Протоколы заседаний педагогического совета ХМУ им. лейтенанта Шмидта 30.08.1980 – 28.05.1981, 156 л.) // ГАХО. – Ф. 472. – Оп. 4. – Дело. 366. – Л. 141-142.
15. Распоряжение УУЗ № УЗ-3-1/103 от 20.01.1965 г. (Циркулярные письма ММФ и Министерства высшего и среднего образования СССР и протоколы совещаний по вопросу организации групп СВВ в училище, 92 л.) // ГАХО. – Ф. 472. – Оп. 4. – Дело. 164. – Л. 56-60.

DOI: 10.31652/2412-1142-2018-50-373-379

УДК 378.4:78.071.4(477)(045)

Г. С. Тарасенко, м. Вінниця, Україна
Л.О.Ковальова, м.Чернівці, Україна
lilijakovaleva@gmail.com

ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА: ДІАЛОГ ТРАДИЦІЙНОЇ МЕТОДИКИ ТА ОСВІТНЬОЇ ІННОВАТИКИ

Анотація. У статті здійснено порівняння традиційної методики та педагогічної інноватики, що застосовується у процесі інструментально-виконавської підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва та її впровадження у навчальний процес закладів вищої освіти.

З'ясовано, що традиційні підходи вже не здатні повністю задовольняти суспільні потреби, з'являється необхідність в інноваційних методах музичного навчання, а саме: використання інформаційно-комунікативних технологій на уроках музики, методи стимулювання до виконавської майстерності у процесі роботи над інструментальним твором, інтеграцію в процесі навчання, методи художньо-практичної інтерпретації, метод виконавської відеофіксації, метод інтерактивної художньо-педагогічної технології, порівняння особистого показу та використання аудіовізуальних засобів.

Розглянуто комплекс музичних компетентностей: інтерпретаційні, вокально-хорові виконавські, інструментально-виконавські, творчі.

Охарактеризовано особливості інструментально-виконавської підготовки студентів до інноваційної діяльності. З'ясовано, що мотивація оволодіння студентами грою на музичному інструменті є недостатньо сформованою. Саме поєднання традиційних та інноваційних підходів до інструментально-виконавської діяльності вчителя музичного мистецтва значно посилить мотивацію такого виду фахової підготовки.

Ключові слова: інструментально-виконавська підготовка, інструментально-виконавська майстерність, майбутній учитель музичного мистецтва, педагогічна інноватика, традиційна методика, інтеграція, інноваційні методи, музичні компетентності.